

2023/2520

16.11.2023

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2023/2520

z dnia 8 listopada 2023 r.

w sprawie wniosku o rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej zatytułowanej „Trust and Freedom” („Zaufanie i wolność”) zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/788 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie europejskiej inicjatywy obywatelskiej ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 6 ust. 2 i 3,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) 9 października 2023 r. do Komisji wpłynął wniosek o rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Trust and Freedom” („Zaufanie i wolność”).
- (2) Jest on kontynuacją wcześniejszego wniosku o rejestrację europejskiej inicjatywy obywatelskiej „Trust and Freedom” („Zaufanie i wolność”), który wpłynął do Komisji 24 lipca 2023 r.
- (3) Pismem z 23 sierpnia 2023 r. (C(2023) 5630 final), na podstawie art. 6 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2019/788, Komisja poinformowała grupę organizatorów, że w odniesieniu do wniosku o rejestrację złożonego 24 lipca 2023 r. wymogi dotyczące rejestracji określone w art. 6 ust. 3 akapit pierwszy lit. a), d) i e) tego rozporządzenia są spełnione oraz że jego art. 6 ust. 3 akapit pierwszy lit. b) nie ma zastosowania. Komisja wyjaśniła jednak również, że inicjatywa nie spełnia wymogu określonego w art. 6 ust. 3 akapit pierwszy lit. c) rozporządzenia (UE) 2019/788. Komisja wyjaśniła, że w odniesieniu do trzeciego z trzech celów inicjatywy („Ochrona praw podstawowych w prawodawstwie UE za pośrednictwem mechanizmu unieważnienia”) Komisja nie jest uprawniona do zaproponowania jakichkolwiek przepisów, które umożliwiłyby ustanowienie niezależnej kontroli sądowej „aktywowanej przez obywateli, władze lokalne i parlamenty narodowe w celu dokonania przeglądu i unieważnienia wszelkich unijnych projektów aktów prawnych naruszających prawa podstawowe zapisane w Karcie praw podstawowych, przed przyjęciem takich aktów” oraz że środki odwoławcze są w sposób wyczerpujący ustanowione w Traktatach.
- (4) W związku z tym Komisja poinformowała organizatorów zgodnie z art. 6 ust. 4 akapit pierwszy rozporządzenia (UE) 2019/788, że mogą oni dokonać zmiany inicjatywy w celu uwzględnienia oceny Komisji albo utrzymać lub wycofać pierwotną inicjatywę zgodnie z art. 6 ust. 4 akapit drugi rozporządzenia (UE) 2019/788.
- (5) 9 października 2023 r. grupa organizatorów ponownie przedłożyła inicjatywę, usunąwszy z niej trzeci cel.
- (6) W zmienionej inicjatywie organizatorzy wzywają Komisję do zaproponowania przepisów „sprzyjających wolności, przejrzystości, rozliczalności i indywidualnemu zaangażowaniu” oraz do ustanowienia i konsolidacji „mechanizmów kontroli i równowagi, które zagwarantują, że instytucje UE będą reagowały na potrzeby jednostek i uwzględniały ich interesy, a jednocześnie respektowały prawa człowieka zapisane w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej”. Organizatorzy przedstawili założenia inicjatywy w formie dwu celów szczegółowych. Cel pierwszy, czyli „Ochrona godności człowieka i poszanowanie zasady świadomej zgody”, wymaga podjęcia środków skierowanych do państw członkowskich w odniesieniu do „definicji świadomej zgody oraz promowania w Unii Europejskiej nadrzędności godności człowieka, wolności i decydowania o własnym ciele”. W ramach drugiego celu „Zwiększanie przejrzystości i wzmocnienie pozycji obywateli” organizatorzy wzywają Komisję do zaproponowania aktu prawnego, który „ulepszy przejrzystość i dostęp do informacji w procesach decyzyjnych UE”.

⁽¹⁾ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 55., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj>.

- (7) Załącznik do zmienionej inicjatywy zawiera bardziej szczegółowe informacje na temat przedmiotu, celów i kontekstu inicjatywy. Dotyczy ona praw podstawowych i wzywa Komisję do „ochrony moralnego i duchowego dziedzictwa zapisanego w preambule” Karty praw podstawowych Unii Europejskiej „przez promowanie niepodzielnych, powszechnych wartości, takich jak godność człowieka, wolność, równość i solidarność, wspieranie demokracji i praworządności oraz priorytetowe traktowanie jednostki w ramach obywatelstwa Unii oraz strefy wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.”
- (8) Jeśli chodzi o pierwszy cel szczegółowy inicjatywy dotyczący godności człowieka i poszanowania zasady świadomej zgody, w załączniku wymieniono pięć zasad: (i) „Poszanowanie autonomii i integralności osoby ludzkiej” przez uznanie, że „świadoma zgoda oznacza, że każda osoba ma prawo do podejmowania świadomych decyzji dotyczących wariantów opieki zdrowotnej i leczenia”; (ii) „Ochrona zasady dobrowolnej zgody we wszystkich okolicznościach”, ponieważ dobrowolna zgoda „ma kluczowe znaczenie zarówno w kontekście badań naukowych (badań klinicznych), jak i leczenia”; (iii) „Udostępnianie dokładnych, zrozumiałych i przystępnych informacji” w odniesieniu do komunikacji między pracownikami służby zdrowia a pacjentami; (iv) „Kompleksowa wiedza na temat badań klinicznych i procedur medycznych”, co oznacza, że pacjenci „powinni w pełni rozumieć charakter, cel, ryzyko i potencjalne korzyści”; (v) „Poszanowanie prawa do odmowy lub do wycofania zgody”.
- (9) Jeśli chodzi o drugi cel szczegółowy inicjatywy dotyczący przejrzystości, w załączniku wymieniono pięć zasad: (i) „Zobowiązanie do większej przejrzystości przez wezwanie do publikowania porządków obrad, protokołów posiedzeń, sprawozdań wewnętrznych, wiadomości e-mail i wiadomości SMS.”; (ii) „Ujawnianie działalności lobbingowej przez utworzenie publicznego rejestru lobbystów” oraz „ich kontaktów z urzędnikami UE.” (iii) „Zakaz tajnych spotkań” obowiązujący urzędników UE; (iv) „Ocena, czy interes publiczny ma pierwszeństwo przed interesem prywatnym”; (v) „Ustanowienie sankcji za naruszenia.”
- (10) W ramach swojego wniosku o rejestrację organizatorzy przedłożyli również dodatkowy dokument dołączony do inicjatywy wskazujący ogólnie podstawy prawne i proponowane instrumenty.
- (11) W odniesieniu do środków wymaganych w ramach pierwszego celu inicjatywy dotyczącego godności człowieka i świadomej zgody, Komisja uważa, że chociaż nie jest uprawniona do zaproponowania aktu ustawodawczego regulującego kwestię zgody w sposób szeroki i ogólny, we wszystkich różnych obszarach prawa zdrowotnego, mogłaby ona zasadniczo zaproponować odpowiednie środki oparte na postanowieniach szczegółowych TFUE, takich jak art. 114 i art. 168 ust. 4 lit. c). Ten ostatni przepis stanowi podstawę do wprowadzenia szczególnych środków mających na celu rozwiązanie wspólnych problemów w zakresie bezpieczeństwa. Komisja mogłaby zatem przedłożyć wniosek dotyczący aktu prawnego w tych dziedzinach zdrowia publicznego, w których Unii przyznano szczególne kompetencje. Poza kompetencjami do wprowadzenia tych szczególnych środków Unia posiada jedynie kompetencje wspierające w dziedzinie zdrowia publicznego zgodnie z art. 6 i art. 168 ust. 1 TFUE, przy czym działanie Unii uzupełnia polityki krajowe oraz, zgodnie z art. 168 ust. 7 TFUE, prowadzone jest z poszanowaniem obowiązków państw członkowskich w zakresie kształtowania ich polityki dotyczącej zdrowia, jak również organizacji i świadczenia usług zdrowotnych i opieki medycznej.
- (12) Jeżeli chodzi o środki wymagane do realizacji drugiego celu inicjatywy, dotyczącego przejrzystości, Komisja mogłaby przedstawić wniosek dotyczący aktu prawnego zwiększającego przejrzystość i dostęp do informacji w procesach decyzyjnych UE na podstawie art. 15 ust. 3 TFUE.
- (13) Z wymienionych powodów Komisja uważa, że żadna z części zmienionej inicjatywy nie wykracza w sposób oczywisty poza kompetencje Komisji do przedłożenia wniosku dotyczącego aktu prawnego Unii w celu wprowadzenia w życie Traktatów.
- (14) Konkluzja ta pozostaje bez uszczerbku dla oceny, czy w tym przypadku spełnione są konkretne warunki merytoryczne wymagane do podjęcia działań przez Komisję, w tym zgodność z zasadami proporcjonalności i pomocności oraz z prawami podstawowymi.

- (15) Grupa organizatorów przedstawiła odpowiednie dowody na to, że inicjatywa spełnia wymogi określone w art. 5 ust. 1 i 2 rozporządzenia (UE) 2019/788, i wskazała osoby wyznaczone do kontaktów zgodnie z art. 5 ust. 3 akapit pierwszy tego rozporządzenia.
- (16) Zmieniona inicjatywa nie jest oczywistym nadużyciem i nie jest w sposób wyraźny niepoważna lub dokuczliwa, nie jest też w sposób oczywisty sprzeczna z wartościami Unii określonymi w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej ani z prawami zapisanymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
- (17) Należy zatem zarejestrować inicjatywę „Trust and Freedom” („Zaufanie i wolność”).
- (18) Konkluzja, że warunki rejestracji określone w art. 6 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/788 są spełnione, nie oznacza, że Komisja w jakikolwiek sposób potwierdza poprawność treści zmienionej inicjatywy pod względem merytorycznym, za co wyłączną odpowiedzialność ponosi grupa organizatorów inicjatywy. Treść zmienionej inicjatywy wyraża jedynie poglądy grupy organizatorów i w żaden sposób nie może być rozumiana jako odzwierciedlenie poglądów Komisji,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Rejestruje się europejską inicjatywę obywatelską „Trust and Freedom” („Zaufanie i wolność”).

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do grupy organizatorów inicjatywy obywatelskiej „Trust and Freedom” („Zaufanie i wolność”), reprezentowanej przez następujące osoby wyznaczone do kontaktów: Justyna Magdalena WALKER i Helena Maria TENDER DA COSTA CABRAL.

Sporządzono w Brukseli dnia 8 listopada 2023 r.

W imieniu Komisji
Věra JOUROVÁ
Wiceprzewodnicząca